

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังมหาชน

สรุปข้อเท็จจริง

พรรคพลังมหาชนจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค แต่เนื่องจากนายสุวิทย์ ธนาปกิจ เหนียวณิกพรรคได้ร้องคัดค้านการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากเห็นว่า การประชุมใหญ่พรรคมีองค์ประชุมไม่ครบตามข้อบังคับพรรคที่กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่พรรคต้องมีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน และเอกสารโดยเฉพาะรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมไม่ตรงกับความจริง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ให้คณะกรรมการบริหารพรรคพลังมหาชนทั้งหมดไปชี้แจง ๑ ปราบกฏว่ามีกรรมการบริหารพรรค ๘ คน ชี้แจง รวมถึง นายสุวิทย์ ๑ ผู้ร้องคัดค้านด้วย โดยชี้แจงทำนองเดียวกันกับกรรมการ ๑ คนอื่นๆ ว่า มีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งครบองค์ประชุม ส่วนเรื่องที่นายสุวิทย์ ๑ มาร้องคัดค้านเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อน และขอถอนคำร้องคัดค้าน แต่โดยที่บัญญัติรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ของพรรคพลังมหาชน ตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป มีลักษณะเหมือนลงนามด้วยบุคคลคนเดียวกัน นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กระจ่าง ซึ่งการดำเนินการตรวจสอบต่างๆ ได้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งนี้ก่อนนำเสนอผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนก็ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาด้วย สำหรับการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนราษฎรได้ขอให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ดำเนินการ ๑ ส่วนการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้องนอกจากที่ได้ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเองแล้ว ได้มอบหมายให้สถานีตำรวจภูธรประจำอำเภอสองแห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่างๆ รวม ๑๑ จังหวัด ดำเนินการสอบสวนบุคคลผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ดำเนินการแทน แล้วแต่กรณี ปราบกฏว่า ในจำนวนผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๐๖ คน และที่พรรคขอเพิ่มรายชื่ออีก ๓ คน รวม ๑๐๙ คน นั้น มีจำนวน

๑๖ คน ให้ถ้อยคำยืนยันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคในครั้งดังกล่าว ทำให้องค์ประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน อย่างมากที่สุดมีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคเพียง ๕๓ คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พรรคพลังมหาชนมีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริง เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเข้าใจว่า การประชุมใหญ่พรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ พรรคได้ดำเนินการเป็นไปตามข้อบังคับพรรคและตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืนและมีเจตนาไม่สุจริตที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

ข้อวินิจฉัย

๑. เรื่องนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังมหาชน เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

เมื่อได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม เอกสารประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว มีปัญหาเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยก่อนว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีปัญหาเรื่องอายุความหรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ร้องได้กระทำการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ของพรรคมาเป็นเวลานาน ความน่าจะเป็นปรากฏต่อผู้ร้องเกิน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงขาดอายุความ และขอให้ยกคำร้อง ในเรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๕ โดยถือเอาวันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบว่ามีเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง เป็นวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อขอให้มีการสั่งให้ยุบพรรคพลังมหาชน ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบและลงนามในคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันเดียวกันและเจ้าหน้าที่ได้นำคำร้องมายื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ภายหลังที่ผู้ร้องเห็นชอบและลงนามเป็นเวลา ๗ วัน จึงถือว่าคำร้องของผู้ร้องชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไป คือ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคพลังมหาชน เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิกพรรคพลังมหาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อไว้ในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒

จากการตรวจสอบลายมือชื่อของบุคคลตามคำร้อง ทั้ง ๑๖ คน ที่นายทะเบียนเห็นว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจากเอกสารที่ฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง รวมถึงในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน ประกอบกับคำให้การต่างๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทั้งสองฝ่ายส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณา วินิจฉัย สรุปได้ว่า บุคคลผู้มีรายชื่อในการเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๖ คนไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังมหาชน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ทำให้มีสมาชิกพรรคอย่างมากไม่เกิน ๕๓ คน ประกอบกับผู้ถูกร้อง ได้ชี้แจงยอมรับว่า ในการจัดประชุมใหญ่ครั้งนี้คณะกรรมการบริหารพรรคเชื้อโดยสุจริตว่าผู้ที่เข้าร่วมทั้งหมด เป็นสมาชิกพรรค และพรรคไม่ได้ขอตรวจบัตรประจำตัวสมาชิกพรรคและไม่ได้ตรวจบัตรประจำตัวประชาชน ของสมาชิกพรรคแต่อย่างใด ยอมรับได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่จนทำให้สมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ไม่ครบ ๑๐๐ คน จึงเห็นว่า พรรคพลังมหาชนไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคพลังมหาชนได้

๓. ส่วนประเด็นว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังมหาชน เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ พิจารณาแล้ว เหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ก็คือ พรรคการเมืองไม่ดำเนินกิจการที่กำหนดให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ด้วยว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน เพื่อให้ นายทะเบียนพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลง ฯ ดังนั้น เมื่อพรรคพลังมหาชนไม่ได้ดำเนินการประชุมใหญ่ เพื่อมีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค ให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังมหาชน ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ โดยมีผู้เข้าประชุมเกินกว่า ๑๐๐ คน ขึ้นไป จึงฟังได้ว่า พรรคพลังมหาชน ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พรรคพลังมหาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีเหตุที่จะสั่งยุบ พรรคพลังมหาชนได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ